

Győri Ítéltábla

Pf.I.20.014/2021/8. szám

A Győri Ítéltábla a Bihari Ügyvédi Iroda (cím8., ügyintéző ügyvéd dr. Bihari Krisztina) által képviselt **Felperes1** (Cím2.) **felperesnek** a Sulyok és Ádám Ügyvédi Iroda (cím9, ügyintéző: dr. Ádám Attila ügyvéd) által képviselt **Alperes1** (cím10.) **alperes** ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása és jogkövetkezményeinek levonása iránt indított perében a Székesfehérvári Törvényszék 2020. november 30. napján kelt 15.P.20.303/2018/63. számú ítélete ellen az alperes által 64. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezéseit részben, az alábbiak szerint változtatja meg:

A szerződést a megkötésének időpontjára visszaható hatállyal 2015. július 1. napjáig terjedően akként nyilvánítja érvényessé, hogy az induló ügyleti kamat mértéke 8,78 (nyolc egész hetvennyolc század) %, a felperes pedig az árfolyam-változásból eredő kockázat következményeit 180,- (száznyolcvan) HUF/CHF-árfolyamig köteles viselni.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 2.444.478 (kettőmillió-négyszáznegyvennégyezer-négyszázhetvennyolc) forintot és ennek 2015. július 1. napjától a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat kétszeresével megegyező mértékű késedelmi kamatát.

Az elsőfokú ítéletnek az alperest leletezés terhével kereseti illeték megfizetésére kötelező rendelkezését mellőzi.

Felhívja a felperest, hogy leletezés terhével rójon le 8 napon belül 382.400 (háromszáznyolcvankettőezer-négyszáz) forint kereseti illetéket.

Az alperes által a felperesnek fizetendő elsőfokú perköltség összegét 427.200 (négy százhuszonhétézer-kétszáz) Ft-ra felemeli.

Az alperest 137.400 (százharminchétezer-négyszáz) forint szakértői díj megfizetésére kötelező ítéleti rendelkezést mellőzi.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg a Székesfehérvári Törvényszék Gazdasági Hivatala felhívására 137.400 (százharminchétezer-négyszáz) forint előlegezett szakértői díjat.

Felhívja az alperest, hogy 8 napon belül rójon le leletezés terhével 11.000 (tizenegyezer) forint fellebbezési illetéket.

A felek maguk viselik a fellebbezési eljárásban felmerült költségeiket.

Megállapítja, hogy az alperes külön kérelemre jogosult az illetékügyben eljáró hatóságnál 36.000 (harminchétezer) forint viszontkereseti illeték visszaigénylésére. Ennek érdekében az ítélet rendelkező része egy kiadmányát megküldeni rendeli az elsőfokú bíróság útján az illetékügyben eljáró hatóság részére.

Ezzel az ítélettel szemben fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az alperes, mint kölcsönadó, valamint a felperes, mint adós között 2008. augusztus 4-én gépjárművásárlásához kapcsolódó deviza alapú kölcsönszerződés jött létre.

[2] A szerződés egyedi része szerint alperes 4.475.000.- forint kölcsön nyújtását, míg az adós ezen kölcsönösszeg 120 hónapon keresztül 53.979.- forint összegű törlesztőrészlet útján történő visszafizetését vállalta azzal, az első törlesztőrészlet 2008. szeptember 5. napján, minden további törlesztőrészlet a tárgyhónap 5. napján válik esedékessé.

[3] A szerződés szerint a teljes hiteldíjmutató (THM) összege 8,91% volt. Az ügyleti kamat százalékos mértékű feltüntetése a szerződésben elmaradt.

[4] A felek a szerződés egyedi részében kikötötték, hogy a mértékadó devizanem a CHF, a felperes által fizetendő saját rész 2.000.000.- forint azzal, hogy a felperes fix deviza konstrukciót választott a törlesztési módozatként. Ez a konstrukció azt jelenti, a kamatváltozás I. és kamatváltozás II. (árfolyamváltozás) elszámolás a futamidő végén történik oly módon, hogy azonos összegű törlesztés mellett a futamidő hosszabbodik meg.

[5] A felperes a szerződés egyedi részében nyilatkozott arról, hogy a megállapodás mellékletét képező üzletszabályzatban foglaltakat megismerte, azokat megértette, és magára nézve kötelezőnek ismeri el, a felperes az üzletszabályzatot átvette.

[6] Az üzletszabályzat (továbbiakban ÜSZ) I/25/a. alpontja akként rendelkezik, hogy a kamatváltozás I. nem más, mint a mértékadó kamatláb pénzpiacon bekövetkezett százalékos értékének változása függvényében, a hátralévő törlesztőrészletek összegét érintő kamatkülönbözet.

[7] Az ÜSZ I/25.b. pontja szerint a kamatváltozás II. (azaz az árfolyamváltozás) nem más, mint a mértékadó árfolyam és az esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam változásának a függvényében, azon képlet szerint meghatározott kamatkülönbözet, melyben a mindenkor fizetési kötelezettséget (törlesztő részlet) meg kell szorozni az esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam és a mértékadó árfolyam különbsége alapján adódó hányados 1-gyel csökkentett értékével (árfolyam/árfolyam-1).

[8] Az ÜSZ I/22. pontja szerint a szerződésben használt árfolyam nem más, mint a Takarékbank Rt. által a mértékadó devizanemre meghatározott kiemelt ügyfelek számára jegyzett hivatalos forintban kifejezett árfolyam.

[9] Az ÜSZ I/24. pont szerint a mértékadó árfolyam nem más, mint a mértékadó devizanem vételi árfolyama az egyedi kölcsönszerződés létrejöttének a napján.

[10] Az ÜSZ I/17. pontja szerint a mértékadó devizanem nem más, mint a felek által az egyedi kölcsönszerződésben meghatározott ilyenként kijelölt devizanem.

[11] Az ÜSZ IV/7. pontja szerint, amennyiben az elsődleges biztosíték opció, és az egyedi kölcsönszerződés futamideje 5 évnél hosszabb, úgy a kölcsönbevevő köteles a hitelező felszólítására – az eredeti feltételekkel egyező tartalommal – ismét vételi jogot engedni, amelynek időtartama legalább a szerződés lejártát követő 3 hónap.

[12] Az ÜSZ IV/9. pontja szerint, amennyiben a kölcsönvevő a kölcsönszerződésben foglalt valamennyi fizetési kötelezettségét teljesítette, úgy a hitelező köteles a gépjármű törzskönyvét és a korlátozó bejegyzés törléséhez szükséges nyilatkozatot kiadni.

[13] Az ÜSZ V/6. pontja az alábbiak szerint rendelkezik: Amennyiben a kölcsönszerződésben megjelölt mértékadó devizanem nem a magyar forint (HUF) a kölcsönszerződés devizaalapú szerződés, amely esetben a kölcsönvevő vállalja a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat. Az árfolyamváltozás lehetséges mértéke Euro esetében a mindenkor intervenció sáv nagysága alapján limitálható, míg egyéb devizák esetében további kockázatot jelent az adott deviza és az Euro keresztárfolyamának változása.

[14] Az ÜSZ V/7. alpont szerint a kölcsönvevő kötelezettséget vállalt arra, hogy a hitelező székhelyén és fiók telepén kifüggesztett hirdetményben feltüntetett költségeket is megfizeti a hitelezőnek.

[15] A kölcsönszerződés megkötésével egyidőben a felperes és az alperes között opciós szerződés is létrejött. Az opciós szerződés 3. pontja szerint a felek a kölcsönszerződésből megvásárolni kívánt finanszírozott gépjárművön a felperesnek az alperessel szemben fennálló, a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségének biztosítására vételi jogot alapítottak, mely jogot az opciós szerződés 5. pontja szerint az opciós szerződés aláírásától számított öt éves időtartam alatt, de legfeljebb addig az időpontig gyakorolhatja az alperes, ameddig vele szemben a kölcsönszerződésből eredő tartozását a felperes maradéktalanul nem teljesítette. A szerződés 8. pontja szerint alperes a vételi jogát abban az esetben gyakorolhatja,

ha adós valamely fizetési kötelezettségnek akár csak részben nem tesz eleget, vagy a szerződés felmondásra kerül.

[16] A finanszírozott gépjármű törzskönyve az alperes birtokába került, és jelenleg is a birtokában van.

[17] Az alperes a DH1 törvényben előírt elszámolási kötelezettségét 2015. május 14-i levelében teljesítette, az elszámolása felülvizsgálatnak minősül.

[18] A teljesítés elmaradása miatt az alperes 2015. július 1. napjára a szerződést felmondta. A szerződés megszűnésekor az alperes 5.696.699.- forintos teljes tartozást tartott nyilván, amiből 142,76.- forintos árfolyamból kiindulva 3.376.539.- forint lett az árfolyamváltozásból és 1.669.795.- forint a tőketartozásból fennálló hátralék. Ezen túl 84.857.- forint volt a szerződéskezelési díj és ügyviteli költség összege, 5.864.- forint a késedelmi kamat és 559.644.- forint további kamat (ami tartalmazta az árfolyamváltozás kamatát is).

[19] A felperes keresetében a kölcsönszerződés teljes érvénytelenségét állította arra hivatkozással, hogy a szerződés az 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 213.§ (1) bekezdésének b) és c) pontjaiba ütközik, mert a THM meghatározása nem valós, továbbá a szerződés nem tartalmazza százalékos mértékben az ügyleti kamatot.

[20] Megítélése szerint a szerződés azért is érvénytelen, mert nem tartalmaz kockázatfeltáró nyilatkozatot, ezért a felperesnek árfolyamváltozásból eredő fizetési kötelezettsége nem áll fenn. Amennyiben mégis megállapítható, hogy a felperest az árfolyamváltozásból eredően fizetési kötelezettség terhelte, annak mértéke nem lehet több, mint a különbözet 20%-os mértéke.

[21] Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés ítélethozatalig történő hatályossá nyilvánítását kérte annak megállapításával, hogy 4,33% (forintosítás során alkalmazott) tisztességes kamat mellett 5.299.969.- forint megfizetésére lenne köteles, a szerződés felmondásáig megfizetett 5.226.188.- forintot, így 73.781.- forint különbözet megfizetésére köteles még. Módosított keresetében a szerződés érvényessé nyilvánítását kérte 8,55%-os ügyleti kamattal.

[22] A felperes a gépjármű törzskönyvének kiadását is kérte arra hivatkozással, hogy az opciós szerződés 5. és 8. pontja, továbbá az ÜSZ IV/7. pontja a rPtk. 374.§ (2) bekezdésébe és 375.§ (1) bekezdésébe ütközik, ezért semmis.

[23] Az alperes a kereset elutasítását kérte.

[24] Álláspontja szerint a szerződésben a THM a 41/1997. (III.5.) Kormányrendeletnek megfelelően lett rögzítve, az magában foglalta az árfolyamrést és az ügyleti kamatot.

[25] Az ügyleti kamat százalékos mértékben nem lett feltüntetve, de az nem vitatható, hogy a felek ügyleti kamat megfizetésében megállapodtak. Az érvénytelenségi ok kiküszöbölhető, mert a kamat százalékos mértéke a szerződéses adatokból kiszámítható, ezáltal a szerződés érvényessé nyilvánítható oly módon, hogy a bíróság ítéletével a 8,78%-os ügyleti kamatot pótolja.

[26] Hivatkozott továbbá arra, hogy az ÜSZ V/6. pontja külön kockázatfeltáró nyilatkozatot tartalmaz, valamint az ÜSZ I/7., I/17., I/22., I/24., I/25/a., b. pontjában található rendelkezésekből egyértelműen, világosan megállapítható, hogy a szerződés árfolyamkockázatról rendelkezik. Az ÜSZ I/23. pontjából az nem következik, hogy az árfolyamváltozás legfeljebb 25%-os mértékben terhelné az adóst, a rendelkezés a rendkívüli árfolyamesemény definíciója keretében hivatkozott erre a százalékos mértékre. Vitatva a felperes elszámolását, 2017. augusztus 17-i állapot szerint, számítása alapján a felperesnek 1.669.795.- forint tőke, 559.644.- forint ügyleti kamat, 3.376.539.- forint árfolyamkülönbözet, 260.909.- forint késedelmi kamat, 84.857.- forint díjak és költségek tartozása állt fenn.

[27] Kimunkálta, hogy a felperes a forint kölcsönhöz képest kedvezőbb kamat mérték miatt 2.031.960.- forintos fizetési előnyre tett szert, amivel szemben 4.162.862.- forintos árfolyamveszteség érte. Kimunkálta, hogy ha 171,31.- forintos árfolyamig számolja el a befizetéseket, a felperesnek 2017. szeptember 12-ig 2.169.101.- forintos tartozása áll fenn.

[28] Előadta, hogy a törzskönyv kiadására mindaddig nem köteles, ameddig a felperes a kölcsönszerződésből eredő valamennyi fizetési kötelezettségét teljes körűen nem teljesíti. Az ÜSZ IV/9. pontja olyan önálló teljesítési biztosítékot rögzít, mely független az opciós kikötéstől. Az opció biztosítéki célt szolgált, és feltételhez volt kötve az alkalmazása.

[29] Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletében megállapította, hogy a felek között 2008. augusztus 4. napján létrejött szám1 sz. kölcsönszerződés érvénytelen.

[30] A szerződést érvényessé nyilvánította annak megállapításával, hogy az induló ügyleti kamat mértéke 8,78 százalék, továbbá a felperest terhelő árfolyamkockázatot 171,31.- forintos árfolyam mellett megállapítva a felperesnek 2017. szeptember 12. időpont szerint 2.169.101.- forintos tartozása áll fenn az alperes felé.

[31] Megállapította, hogy az opciós szerződés 5. pontja és az ÜSZ IV/7. pontja érvénytelen, arra az alperes jogot nem alapíthat.

[32] Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[33] Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül 151.100.- forint illetéket leletezés terhe mellett, a felperesnek pedig 15 napon belül 138.450.- forint perköltséget, míg a Székesfehérvári Törvényszék Bírósági Gazdasági Hivatalának 137.400.- forint megelőlegezett szakértői díjat.

[34] Határozata indokolásában kifejtette, hogy a teljes hiteldíjmutató százalékos mértéke a 41/1997. (III.5.) Kormányrendelet szerint lett meghatározva, a jogszabály nem írja elő a pénzintézet számára annak megjelölését, hogy mely költségelemet, milyen mértékben vett figyelembe. Az alperes a Hpt. 212. § és 213. § (1) bekezdésének b) pontja szerinti módon határozta meg a THM mértékét.

[35] Megállapította, hogy az ügyleti kamat százalékos mértékének feltüntetése hiányában a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjába ütközik, ami teljes érvénytelenséget eredményez. A szerződéses adatok alapján azonban nem kétséges, a felperest ügyleti kamat fizetési kötelezettség terhelte. Utalt az 1/2010. sz. PK vélemény 5. pontjára, továbbá a Kúria Gfv.VII.30.150/2016/10. és Gfv.VII.30.167/2016/7. sz. döntéseire, kifejtve, hogy az érvénytelenség oka kiküszöbölhető, így az érvénytelen szerződésnek a megkötése időpontjára visszamenő hatállyal való érvényessé nyilvánításának van helye. Az ügyleti kamat alperes által kimunkált százalékos mértékét a felperes vitatta, a lefolytatott szakértői bizonyítás azonban az alperest igazolta, az ügyleti kamat induló mértéke 8,78%-ban határozható meg.

[36] A törvényszék a szerződéses konstrukció, ennek keretében az árfolyamkockázat körében értékelés alá vonta a felperes nyilatkozatát, mely szerint tisztában volt azzal, hogy deviza alapú kölcsönt vesz fel fix havi törlesztés mellett. Azt is tudta, hogy a mindenkori árfolyamhoz igazodóan fog változni a fizetési kötelezettsége, így a fix összeg és a megváltozott összeg közötti különbözetet vagy egy meghosszabbított futamidő alatt, vagy a futamidő végén kell megfizetnie.

[37] Megállapította, hogy a felperes árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatását illetően a meghallgatott tanúk (tanú1 és tanú2) vallomásai nem tudtak ítéleti bizonyosságon alapuló ténymegállapításokat megalapozni.

[38] A törvényszék értékelte, hogy a szerződés egyedi része az árfolyam változásáról, a változás futamidő alatti akár jelentős mértékéről, annak hatásáról, a változás lehetséges okairól, az adós fizetési kötelezettségére gyakorolt hatásáról nem tartalmaz rendelkezést, illetőleg külön szövegezett árfolyamkockázati tájékoztatót sem alkalmazott az alperes. Az üzletszabályzatban több helyen, szétszórva, megtévesztő szövegezéssel nyújtott tájékoztatás tartalma ezen kritériumoknak nem felel meg, és emiatt az árfolyamkockázat fogyasztóra való áthárítása a jelen szerződésben tisztességtelen, mely az rPtk.209/A. § (2) bekezdése alapján ezen rendelkezések semmisségét vonja maga után. Utalt a Kúria 6/2013. sz. PJE határozatára, a 2/2014. sz. PJE határozatára, az Európai Unió Bíróságának C-51/17. számú, valamint a C-186/2016. számú ítéleteiben kifejtettekre, melyek értelmében a kockázati kioktatás akkor megfelelő, ha azt a szerződési feltételek között világosan és érthetően fogalmazták meg, és elegendő tájékoztatást nyújtanak az átlagos fogyasztó számára ahhoz, hogy ő megalapozott döntéseket hozhasson. Mindez akkor valósul meg, ha nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthető a tájékoztatás, mely akkor állapítható meg, ha az átlagos fogyasztó abból képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz leértékelődése milyen hatással lesz az ő pénzügyi kötelezettségeire, azaz, ha fel tudja mérni az őt terhelő szolgáltatásra gyakorolt esetlegesen jelentős gazdasági következményeket is. Elvárás az is, hogy mindezen kioktatás kellő időben történjen.

[39] Az alperes hivatkozásával szemben úgy foglalt állást, hogy az általános szerződési feltételeket tartalmazó üzletszabályzat a szerződés egyedi részével együtt sem alkalmas arra, hogy az átlagos fogyasztó abból a devizakockázatokról kellően tájékozódjon. Nem várható el az átlagos fogyasztótól, hogy a szerződésben összesen tíz pontban elhelyezett egyes ráháruló kötelezettségeket értelmezve, azok összefüggéseit feltárja, és az ezekből kinyerhető információt szintetizálva levonja az azokból egyébként kellő pénzügyjogi és közgazdasági szaktudással rendelkező egyén esetén megállapítható, a devizakockázat fennállására vonatkozó következtetéseket. A tájékoztatásnak így módon történő teljesítése nem minősül világos és érthető közlésnek. A közlés módja is elégtelen, mivel a szétaprózás mellett annak kiemelése sem történt meg a háromoldalmi apróbetűs szövegből. Ugyanakkor önmagában megtévesztő és tisztességtelen az is, hogy az árfolyamváltozás mint kifejezés helyett semmilyen módon nem indokolhatóan „kamatváltozás” elnevezéssel illetve ezen kockázatot az alperes. Az írásbeli tájékoztatást továbbá az alperes a szerződés megkötésekor nyújtotta, így annak értelmezésére és megértésére az adósnak nem is lehetett elégséges ideje.

[40] A törvényszék utalt arra, hogy az alperes szerződéses konstrukcióját, üzletszabályzatát már több jogerős bírósági döntés értékelte. A Kúria BH 2017. 924. sz. jogesetben, Gfv.VII.30.024/2019/5., Gfv.VII.30.034/2019/5., Gfv.VII.30.332/2019/5., a Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.20.951/2017/4/II., 20.Gf.40.185%2019/9-II., 20.Gf.40.370/2019/6-II., a Győri Ítéltábla Pf.III.20.259/2017/15/I. sz. döntéseiben egybehangzó indokolással állapította meg az alperesi árfolyamkockázattal kapcsolatos, felperes által is hivatkozott rendelkezések nem átlátható, nem egyértelmű, nem közérthető jellege miatti érvénytelenségét azok tisztességtelen szabályozása miatt, mely okfejtést a bíróság is osztja.

[41] A fentiek alapján kifejtette, hogy az árfolyamkockázat a 2/2014. sz. PJE határozat alapján a főszolgáltatás része, a rendelkezés semmissége, így figyelmen kívül hagyása esetén a szerződés nem teljesíthető, nem számolható el az adós fizetési kötelezettsége, ami maga után vonja a szerződés teljes érvénytelenségét. A felperes ugyanakkor arra nyilatkozott, hogy az ügyintéző tájékoztatása alapján arról tudomása volt és el is fogadta, hogy az árfolyam emelkedhet, abban bízott, hogy a fix összegű részlethez képest ez nem jelenthet jelentős különbözetet, pár hónapos futamidőhosszabbítás mellett kifizethető. Az érvénytelen szerződés tehát érvényessé nyilvánítható a felperes által elismert árfolyamkockázat mellett, csak ezt meghaladó mértékű árfolyamkockázat kiterhelése tisztességtelen a fogyasztóra. A felperes a vállalt árfolyamkockázatot 20%-os mértékben tartotta megalapozottnak, ennek vele szembeni elszámolását elfogadta, ennek kimutatását kérte az alperestől. Az induló 142,76.- forintos árfolyamhoz képest ez legfeljebb 171,31.- forintos árfolyam melletti kötelezettség elvállalását jelenti. Az alperes vitatta ezen százalékos megosztást, azonban a rendelkezésre álló adatok alapján ez az arányú megosztás – figyelemmel az egyéb adatok hiányára is – az elsőfokú bíróság álláspontja szerint megalapozott.

[42] A szerződés annak felmondásakor megszűnt, a szerződést érvényessé nyilvánítani ezen időpontig lehetett. A felmondás időpontja szerinti tartozás esedékessé vált. Az alperes felmondó levelében 5.696.699.- forintos teljes tartozást tartott nyilván, 3.376.539.- forint lett a felmondásig az árfolyamváltozásból eredő tartozás és 519.577.- forint az árfolyamváltozásból eredő kamat tartozás. Az alperes 52. sz. beadványához mellékelte A/3. kimutatásában 171,31.- forintos árfolyam mellett, a felmondáskor 2.074.400.-forintos fizetési kötelezettséget jelölt meg, majd 2017. szeptember 12-i állapot szerint a felperes összes tartozása 2.169.101.- forintra emelkedett. Az alperes kimutatásaival, számításaival szemben, annak vitatása esetén a felperes feladata lett volna saját számítását az alperesi és a

rendelkezésre álló adatok alapján kimunkálni, annak megalapozottságát bizonyítani, erről a bíróság a rPp. 3.§ (3) bekezdése alapján tájékoztatta is, azonban a felperes a feladatának nem tett eleget, ezért a bíróság az alperes számításait vette figyelembe.

[43] A törvényszék az üzletszabályzat vételi jogot tartalmazó és az opciós szerződés vételi jog érvényesíthetőségét szabályozó rendelkezéseinek érvénytelenségére való felperesi hivatkozást megalapozottnak ítélte, rámutatva arra, hogy a vételi jog öt évet meghaladó időre, illetőleg újabb szerződés megkötésére vonatkozó rendelkezései a rPtk. 374.§ (2) bekezdésébe ütköznek. Az alperes üzletszabályzatának és opciós szerződésének megjelölt rendelkezéseit már több jogerős bírósági döntés értékelte. A Kúria Pfv.V.20.083/2017/6., Pfv.V.20.202/2018/7., a Győri Ítéltábla Pf.V.20.355/2017/4/I. sz. határozataiban a vételi joggal és a törzskönyv alperes általi birtoklásával kapcsolatosan kifejtett jogi okfejtéseket a perbíróság osztotta, ezen határozatokban kifejtettek szerint állapította meg e rendelkezések érvénytelenségét és kötelezte – az ítélet indokolása szerint - az alperest a törzskönyv kiadására. Az opciós szerződés 8. pontjának érvénytelenségét az elsőfokú bíróság azon indokból nem vizsgálta, mert ezzel összefüggésben a rPp. 123.§ szerinti jogmegóvásra nem volt szükség, a szerződés felmondásra került, az alperes pedig a vételi jogát nem gyakorolta, a felperes jogai, érdeke nem sérült ezen szabályozás miatt.

[44] Az alperes fellebbezésében elsődlegesen az ítélet részbeni megváltoztatásával az érvénytelenség kiküszöbölése körében a szerződés olyan módon való érvényessé nyilvánítását kérte, hogy az induló ügyleti kamat mértéke 8,78%, továbbá a felperesnek 2017. szeptember 12-i időpont szerint 3.828.141 Ft tartozása áll fenn az alperes felé.

[45] Másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését kérte.

[46] A fellebbezés szerint az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás iratellenes, az arra alapított jogi következtetés helytelen és megalapozatlan. A törvényszék megsértette az rPtk. 209. § (1), (2) és (4) bekezdésében, a 209/A. § (2) bekezdésében, a 237. § (2) bekezdésében, a 206. § (1) bekezdésében, valamint a 221. § (1) bekezdésében írtakat és a Kúria 6/2013. számú PJE határozatában foglaltakat.

[47] Mindenekelőtt kiemelte, hogy a törvényszék jogszabályba – az rPtk. 237. § (2) bekezdésébe – ütköző módon nyilvánította érvényessé a szerződést, hiszen nem rendelkezett az ellenszolgáltatás nélkül maradó szolgáltatás visszatérítéséről. Sértette ezzel az 1/2010 (VI. 28) PK vélemény 8. pontjában foglaltakat, melynek értelmében az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonásánál gondoskodni kell az eredetileg egyenértékű szolgáltatások értékegyensúlyának a fenntartásáról. Az elsőfokú bíróság által végzett számítás, és az erre alapított döntés eredményeképpen „az alperes” (feltehetően helyesen: a felperes) jogalap nélkül gazdagodik. Az eredeti állapot helyreállítása nem azt jelenti, hogy a teljesített szolgáltatások "egy az egyben" kerülnek visszatérítése, mert ennek során is érvényesülnie kell az eredetileg fennállt értékegyensúly fenntartása iránti törekvésnek, hogy egyik fél részéről se következzen be jogalap nélküli gazdagodás.

[48] Amennyiben a szerződés érvénytelen, úgy a feleknek el kell számolniuk egymással. Annak meghatározásakor, hogy a fogyasztó milyen mértékű árfolyamkockázat viselésére köteles, mindig csak a konkrét szerződés vizsgálendő, szükség esetén szakértő

bevonásával. A törvényszék a perben szakértői bizonyítást nem rendelt el, holott az alperes vitatta az elsőfokú bíróság által kért számítás összecszerűségét. Az alperes azt a számítást fogadta el, amelyet a 42. sorszámú beadványában levezetett, és amely alapján a felperes fennálló tartozása 3.828.141 Ft. A fellebbezés szerint a törvényszék által meghatározott számítást nem alkalmazható, hiszen a Kúria 2019. június 19-i állásfoglalása szerinti 20 %-os mértékű árfolyamkockázat viselési kötelezettség nem azt jelenti, hogy maximum húsz százalékgig köteles a fogyasztó viselni az árfolyamkockázatot, hanem azt, hogy tájékoztatás hiányában is minimum 20%-os árfolyamkockázat viselésére köteles.

[49] Az elsőfokú eljárásban előadottakat fenntartva kiemelte, hogy a Kúria 2019. június 19-i állásfoglalásának II.2.1. pontja szerint a szerződéskötéskor realizált kedvezőbb kamatfeltételekből adódó nyereségnek megfelelő hasznot kell szembe állítani az árfolyam-változásból eredő veszteséggel. A törvényszék ezen követelményt teljes mértékben figyelmen kívül hagyta. Egyáltalán nem vette figyelembe az üzletszabályzat I.23. pontjában foglaltakat, mely alapján a felperesnek tisztában kellett lennie azzal, hogy az árfolyamváltozás a 25%-os mértéket is meghaladhatja. Az üzletszabályzat ezen kikötéséből egyértelműen megállapítható volt egy átlagos fogyasztó számára, hogy az árfolyam akár szélsőséges mértékben is változhat, az árfolyamkockázat viselésének nincs felső határa. Erre figyelemmel a felperes a 25%-ot is meghaladó emelkedéssel számolhatott, így a felperes és az alperes minimum 55 - 45%-os (vagy akár 75 - 25%-os) arányú megosztással viselhetné az árfolyam-változásból eredő kockázatot.

[50] A fentiek mellett utalt a PK. 267. számú állásfoglalásra, mely szintén a 30 - 50 %-os mértékű értékaránytalanságot tekinti feltűnően nagyoknak.

[51] Mindezekre figyelemmel az alperes által levezetett számítás reálisan határozza meg a felperes fennálló tartozásának mértékét.

[52] Az alperes a 42. sorszámú beadványának harmadik részében részletesen levezette az általa indokoltnak tartott elszámolás metodikáját, ahhoz szöveges magyarázatot adott, melyet az alperes a fellebbezésében – annak megismétlése nélkül – fenntartott és kifogásolta, hogy a törvényszék nem adta indokát ezen alperesi álláspont mellőzésének.

[53] A fellebbezés szerint a szakértői bizonyítás elrendelése nem lett volna mellőzhető, hiszen a bíróság által kért és az alperes által levezetett számítás között jelentős eltérés volt. Az elsőfokú bíróság által végzett számítás alapján a felperes jogalap nélkül gazdagodik, ezen körülmények másodlagosan – a bizonyítási eljárás kiegészítése érdekében – az ítélet hatályon kívül helyezését alapozzák meg.

[54] Az alperes fellebbezésében támadta a perköltségviselésre irányuló rendelkezéseket is. Hangsúlyozta, hogy a kirendelt szakértő az alperes számítását igazolta, így a szakértői költség megfizetésére a felperest kellett volna kötelezni. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a pernyertesség-pervesztesség arányát sem határozta meg, így követhetetlen a perköltség kiszámításának módja.

[55] Utalt arra is, hogy az elsőfokú bíróság 32. számú felhívása alapján az alperes 34. sorszámon kénytelen volt viszontkeresetet előterjeszteni, amelyről az elsőfokú bíróság az ítéletében egyáltalán nem rendelkezett, sértve ezzel a Pp. 252. § (2) bekezdését.

[56] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az ítélet helybenhagyását kérte.

[57] Álláspontja szerint nincs jogi lehetőség arra, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélettől eltérően egy másik összegű tartozást állapítson meg, mert ezzel egyfokúvá tenné az ítélkezést, ez pedig sértené az Alaptörvény XVIII. cikk (7) bekezdését és ütközne a 21/2010.) AB határozatban írtakkal.

[58] A fellebbezésben foglaltakkal szemben hangsúlyozta, hogy az alperesnek a 171,31 HUF/CHF árfolyamra alapított elszámolását elfogadta. A bíróságnak nem a pénzügyi intézmény, hanem a fogyasztó javára legkedvezőbb elszámolást kell alkalmaznia.

[59] Az alperesnek a fellebbezésben hivatkozott elszámolása a 2019. évi CXXVII. törvény 68. §-a, a Ptk. 205. §-a, a DH2 törvény 37. §-a, továbbá a Htp. 213. § (1) bekezdés b) pontja alapján törvénysértő.

[60] Az alperes a Kúria II. módszertana alapján nem terjeszthet elő elszámolást, mert azt a törvény tiltja, és az Alkotmánybíróság is egyértelműen rögzíti határozataiban, hogy a Kúria Konzultációs Testületének állásfoglalásai, ajánlásai nem jogszabályok, így azok nem képezhetik az egyedi döntés alapját sem közvetlen, sem közvetett formában. Utalt a 2019. évi CXXVII. törvény 68. §-ára, valamint a V732/2019 AB határozat 10. és 19. pontjára.

[61] A felperes hivatkozása szerint az árfolyamkockázati tájékoztató hiánya kizárólag az árfolyam viselés alól mentesít részben, vagy egészben, de nem érinti a felek által rögzített egyéb szerződéses tartalmat. A felek szerződési akarata deviza alapú szerződés megkötésére irányult. Az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazása során a fogyasztóra hárított árfolyam-különbözet fizetési kötelezettsége alól kell az adóst mentesíteni. Nem tehet az alperes olyan jogállítást, hogy csak egy magasabb kamattal, eltérő szerződéses tartalommal lehet a szerződéses egyensúlyt helyreállítani.

[62] A perbeli szerződés a DH törvények hatálya alá tartozik. A DH 2 törvény 37. § (1) értelmében az érvénytelenség jogkövetkezményének körében a félnek a felek közötti elszámolásra kiterjedő és összegszerűen megjelölt, határozott kereseti kérelmet kell előterjesztenie. Az alperes a forintos elszámolásával kivonja a szerződést a DH törvények hatálya alól, mert nem a felülvizsgált elszámolás adatai alapján készítette el az elszámolását.

[63] Az alperes forintos elszámolása tartalmában egy új szerződés létrehozására irányuló viszontkereseti kérelem. A forint alapú elszámolásnak semmi köze az árfolyamváltozáshoz. Az eredetileg meg nem lévő szerződési akaratot nem erőltetheti az adósra a bíróság.

[64] Az alperes forintos elszámolása a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontjába is ütközik, érvénytelen szerződés létrehozására irányul. Az alkalmazni kért kamatmérték meghaladja az eredeti kölcsönügylet THM százalékos mértékét.

[65] Az ítéltábla az alperes fellebbezését a veszélyhelyzet során érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedések újbóli bevezetéséről szóló 112/2021.(III.6.) Kormányrendelet 27. § (1) és (2) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[66] Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az ügy érdemi eldöntésére kiható eljárási szabálysértést nem vétett. Az alperes fellebbezésében kifogásolta, hogy a 34. számon előterjesztett viszontkeresetét az elsőfokú bíróság nem bírálta el. Az ítéltábla megállapította, hogy az alperes a bíróság 32. sorszámú felhívására tekintettel az iránt terjesztett elő viszontkeresetet, hogy az ügyleti kamat szerződésben való megjelölésének elmulasztásából fakadó érvénytelenséget (Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pont) kiküszöbölve a bíróság az ügyleti kamat éves százalékos mértékének megállapításával nyilvánítsa a szerződést érvényessé. Helyesen mutatott rá arra is ugyanezen beadványában az alperes, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményeire is szükségképpen kiterjedő (a DH2. törvény 37. §-ának megfelelően előterjesztett) kereseti kérelem esetén az érvénytelenségi ok kiküszöbölésével való érvényessé nyilvánítás nem kívánja meg viszontkereset előterjesztését. Megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság az alperes ezen helytálló okfejtését elfogadva maga sem ítélte szükségesnek a továbbiakban viszontkereset előterjesztését és a hivatkozott körben nem a viszontkereset elbírálása útján, hanem az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonása iránti kereseti kérelem szükségképpen tartalmi keretei között határozott e körben az érvényessé nyilvánításról. Döntése tehát e körben teljes körűen kiterjed a kereseti kérelemre és az ellenkérelemben, tehát nem sérti a Pp. 213. § (1) bekezdését, az ítélet teljességének követelményét. Észlelte ugyanakkor az ítéltábla, hogy az elsőfokú bíróság nem rendelkezett az alperes által szükségtelenül lerótt 36.000 Ft viszontkereseti illeték visszatérítéséről, így erről az ítéltábla az Itv. 80. § (1) bekezdés f) pontjára figyelemmel határozott.

[67] A törvényszék a per eldöntéséhez szükséges bizonyítást lefolytatta, a rendelkezésre álló peradatok mellett – ellentétben az alperesi fellebbezésben kifejtettekkel – további szakértői bizonyítás lefolytatásának sem állnak fenn az eljárásjogi feltételei.

[68] Az ítéltábla utal arra, hogy fellebbezés hiányában

- a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontjának (THM) megsértésére alapított kereseti kérelem elutasítására,
- az opciós szerződés 8. pontja érvénytelenségének megállapítása iránti kereset elutasítására,
- az ügyleti kamat feltüntetésének elmaradásából fakadó érvénytelenség jogkövetkezményének levonására (az érvénytelenségnek a kamat meghatározásával való kiküszöbölésére),

- az opciós szerződés 5. és az ÜSZ IV.7. pontja érvénytelenségének megállapítására irányuló,

- továbbá a törzskönyv kiadása iránti keresetnek – kizárólag az indokolásból megállapíthatóan – helyt adó ítéleti rendelkezések a Pp. 228. § (4) bekezdése alapján jogerőre emelkedtek, így ezek felülbírálata nem képezte a másodfokú eljárás tárgyát.

[69] A fentiekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú ítélet megfellebbezett – az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő kikötés tisztességtelenségén alapuló érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonására és a perköltség viselésére irányuló – rendelkezéseit érdemben, mégpedig a Pp. 253. § (3) bekezdésében foglaltakra figyelemmel a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között bírálta felül, megállapítva, hogy az alperes fellebbezése az alábbiak szerint részben alapos.

[70] Az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást a tekintetben, hogy az árfolyam-változásból eredő kockázatot teljes egészében a fogyasztóra telepítő szerződéses kikötés tisztességtelen. Az e körben az elsőfokú bíróság által – az ítéletében felhívott döntésekre utalással – kifejtett (a fellebbezésben az alperes által sem vitatott) indokokat az ítéltábla maradéktalanul osztja, azok szükségtelen megismétlését mellőzi, csupán az alábbiakat emeli ki.

[71] Az Üzletszabályzat és az egyedi szerződés együttes értelmezése mellett sem felel meg a deviza alapú kölcsönből eredő árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő rendelkezés a világosság és érthetőség kapcsán támasztott követelményeknek (EUB C-26/13 és C-51/17. sz. ítélete, Kúria 2/2014 és 6/2013. Polgári jogegységi határozata).

[72] A konkrét esetben az ügylet kockázatát a fogyasztónak az egyedi szerződés egyes pontjaiban és az Üzletszabályzat különböző fejezeteiben szétszórta (mozaikszerűen) elhelyezett rendelkezések egybevetéséből kellene kikövetkeztetnie, ami a fogyasztótól el nem várható elemzést, aktivitást igényel. A tájékoztatásnak tekintett szerződési rendelkezés ráadásul félreérthető is, mert a kamatváltozásból eredő kockázatot Kamatváltozás I. címszó alatt szerepelteti, ugyanakkor az árfolyamváltozásból eredő kockázatot is kamatváltozásnak nevezi (Kamatváltozás II. címszó alatt). Ez abban az esetben is megtévesztő, ha mellette zárójelben megjeleníti, hogy az tényleges tartalma szerint az árfolyamváltozásból eredő kockázatot takarja. A félreérthető tartalmú tájékoztatás alapján a fentiek szerint a fogyasztótól el nem várható aktivitás sem vezetne a fogyasztó megfelelő informáltságához.

[73] Az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződéses kikötés fentiek szerinti tisztességtelensége a Ptk. 209/A. § (2) bekezdése értelmében a kikötés semmiségét, és tekintettel arra, hogy a kikötés a szerződés fő tárgyának, jellegadó szolgáltatásának meghatározására irányul, így egyben az egész szerződés semmisségét alapozza meg.

[74] A felperes keresete – a DH 2. törvény 37. §-a értelmében – az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonására irányul, a bíróságnak tehát a perben az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonása, a felek közötti elszámolás kérdésében kellett döntenie.

[75] Az 1/2010. (VI.28.) PK vélemény, a 2014. évi XL. tv 37. §-a (DH2 törvény), valamint a 6/2013. PJE határozat szabályainak együttes értelmezésével a perbeli esetben az egyedüli alkalmazható érvénytelenségi jogkövetkezmény a szerződés érvényessé nyilvánítása.

[76] A perbeli szerződéstípus esetén a bírói gyakorlat szerint az érvénytelen szerződés érvényessé nyilvánítása során két megoldás alkalmazása kerülhet szóba: vagy forintalapon nyilvánítja a bíróság a szerződést érvényessé, vagy pedig a deviza/forint átváltási árfolyamot maximalizálja a szerződésben rögzített kamatmérték forintosítási fordulónapig történő érintetlenül hagyásával.

[77] A forintalapon történő érvényessé nyilvánítás ellen a felperes – arra hivatkozással, hogy annak eredményeképp olyan szerződés jönne létre, amelyre nem irányult a felek szerződési akarata – kifejezetten tiltakozott.

[78] A helytálló felperesi hivatkozásnak megfelelően a szerződés forint alapra helyezése egy teljesen új, más szerződés létrehozását jelentené, olyat, amelyet a felek eredetileg sem akartak kötni.

[79] Ezért az ítéltábla egyetértett az elsőfokú bíróság azon álláspontjával, mely szerint az érvényessé nyilvánításra devizaalapon kerülhet sor.

[80] Az ítéltábla osztotta a törvényszék ítéletének azon indokait, melyek szerint amennyiben az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás tisztességtelen, a szerződés azzal a tartalommal nyilvánítható érvényessé, hogy a bíróság meghatározza milyen mértékű kockázat az, amit a fogyasztó tájékoztatás hiányában is viselni köteles.

[81] Ez az elszámolási mód a pénzintézet és a fogyasztó között fennálló információs egyenlőtlenségre tekintettel a felperes sérelmére felborult érdekegyensúlyt úgy állítja helyre, hogy a „jelentős egyenlőtlenséget” megszünteti. Az ítéltábla szerint – szemben az alperes által az elszámolás módszertanának alapjaként hivatkozott és általa számításokkal is alátámasztott okfejtéssel – nem annak van kiemelt, elsődleges jelentősége, hogy egy forint hitelhez képest a devizalapú hitel alacsonyabb kamatmértéke meddig ellensúlyozhatta az árfolyam fogyasztóra nézve kedvezőtlen változását. Ezzel ugyanis végső soron a devizalapú hitelnél az a forint hitel válna viszonyítási ponttá, amit a felek – akár a felperes hitelképessége miatt, akár más okból – nem kötöttek és nem is akartak megkötni. Nem ítélte tehát alaposnak az ítéltábla sem az alperes azon álláspontját, ami a szerződés tisztességtelensége miatt a megbomlott értekegyensúly helyreállítása során abból indul ki, hogy a forint hitelhez képest a devizaalapú hitellel a fogyasztó milyen vélt vagy valós előnyökhöz jutott.

[82] A szerződés devizaalapon való érvényessé nyilvánításához az ügy összes körülményeinek (pl. szerződés célja, futamideje, a felek érdekei, azok egyensúlya) mérlegelése alapján meg kell határozni, hogy milyen mértékű kockázat terhelje a fogyasztót a megfelelő tájékoztatás hiányában is, tehát mely mértékű az a kockázat, amely a felperes sérelmére felborult érdekegyensúly helyreállítására alkalmas.

[83] A perbeli egyedi kölcsönszerződés részét képező üzletszabályzat I.23. pontja – ahogy erre az alperes a fellebbezésében helyesen rámutatott – rendkívüli árfolyameseménynek a 25 %-ot meghaladó mértékű árfolyamnövekedést tekintette. Ez a pont tehát azt mindenképpen világossá tette a fogyasztó számára, hogy az árfolyamváltozás nagyobb, akár 25 %-ot meghaladó mértékű is lehet.

[84] Ez utóbbi körülményre tekintettel az ítéltábla álláspontja szerint tévedett a törvényszék amikor a szerződés érvényessé nyilvánításáról úgy rendelkezett, hogy a szerződéskötéskori árfolyamhoz képest a felperes a rá nézve kedvezőtlen 20 %-os mértékű árfolyamkockázatot köteles mindössze viselni. Az ítéltábla álláspontja szerint a CHF alapú perbeli szerződés esetén a szerződéskötéskori árfolyamhoz képest legalább 25 %-os mértékű árfolyamkockázatot az, amit a felperes az árfolyamkockázatra vonatkozó tisztességes tájékoztatás hiányában is viselni köteles és az ezt meghaladó mértékű árfolyamváltozás jelent a felek viszonylatában olyan jelentős egyensúlyvesztést, aminek a kiküszöbölése indokolt.

[85] Az alperesi fellebbezésben hivatkozott, a felperesre hátrányosabb – akár 55-45%-os arányú – megosztást az ítéltábla ugyanakkor indokolatlannak, eltúlzottnak, az információs egyenlőtlenség következtében megromlott érdekegyensúllyal arányban nem állónak ítélte.

[86] Az alperes az elsőfokú eljárás során nem csak az elsőfokú bíróság által alkalmazott 20%-os árfolyam maximalizálás (tehát 171,31 HUF/CHF árfolyam), hanem 180 HUF/CHF árfolyam – tehát az ún. mértékadó árfolyamhoz képest hozzávetőleg 26 %-os árfolyamemelkedés – alapulvételével is elvégezte és táblázatos formában csatolta a számítását (15.P.20.303/2018/56/A/5. szám). Ezen elszámolás mellett mindaddig, amíg az ún. mértékadó árfolyamhoz képest van árfolyamnövekedés, de az a 180HUF/CHF árfolyamot el nem éri, addig az alperes által árfolyam-különbözet címén a felperesre terhelt összeg teljes egészében a felperes terhén marad. A tűréshatáron belüli árfolyamváltozásból eredő kiterhelés esetén nincs további kockázatmegosztás, jelentős érdekegyensúlyvesztés kiküszöbölés a pénzintézet és a fogyasztó között.

[87] Ezt a számítást – csakúgy, mint a 20%-os alperesi számítást – a felperes az elsőfokú bíróság 61. számú végzésében foglalt ez irányú felhívásában megjelölt módon nem tette vitássá, így azt az ítéltábla az elszámolás alapjául elfogadta.

[88] Az alperesi fellebbezéssel szemben az alperes ezen – saját maga által kidolgozott – számítást nem, csak (a felpereshez hasonlóan) az elszámolás alapjául meghatározott módszertan – az ítéltábla által fentebb indokolt – alkalmazhatóságát vitatta. Erre tekintettel az ítéltábla által alkalmazandónak ítélt módszertan alapján készült és számszakilag nem vitatott elszámolás eredményeképpen további szakértői bizonyítás nélkül is rendelkezésre álltak az elszámolás teljeskörű lefolytatásához szükséges peradatok.

[89] Az alperes fenti tartalmú – a 180 HUF/CHF mértékben maximált árfolyamon alapuló – elszámolása alapján megállapítható, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonása körében releváns időpontban, a szerződés megszűnésének (azaz felmondásának) időpontjában, tehát 2015. július 1. napján 2.444.478 Ft a felperesnek a szerződés teljesítése körében fennálló fizetési kötelezettsége az alperes felé.

[90] Amennyiben az érvénytelen szerződés meghatározott tartalommal való érvényessé nyilvánítása esetén megállapítható, hogy az adósnak a szerződésből fakadóan az immár az érvényessé nyilvánított tartalomból levezethetően is jelentős (vagy legalábbis nem jelentéktelen) – lejárt - tartozása állt fenn a szerződés felmondásának időpontjában, úgy az ítéltábla álláspontja szerint az érvénytelenség – annak kiküszöbölésére figyelemmel – nem teszi megalapozatlanná a szerződés felmondását, ilyen esetben a felmondásnak szerződést megszüntető hatást kell továbbra is tulajdonítani. A megszűnt szerződés érvényessé nyilvánítására ilyen esetben a megszűnés, tehát a felmondás időpontjáig terjedő hatállyal van lehetőség.

[91] Az ítéltábla rámutat arra, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonása iránt előterjesztett kereseti kérelem a jogkövetkezmények teljes körű alkalmazására szükségszerűen kiterjed. Az érvénytelenség Ptk. 237. § (2) bekezdése szerinti jogkövetkezményének alkalmazása (akár az érvényessé, akár a hatályossá nyilvánítás) mindenképpen kiterjed a felek közötti elszámolásra, annakösszepszerűségére, ezen túlmenően pedig a már nyújtott szolgáltatások kölcsönös pénzbeli elszámolására.

[92] Ennek megfelelően abban az esetben, amennyiben az érvényessé nyilvánítás mellett megállapítható, hogy az elszámolás eredményeképpen a releváns időpontban valamelyik fél részéről a másik javára lejárt tartozás áll fenn, úgy ennek jogosult javára való megfizetésére az adósnak a bíróságnak köteleznie kell. Kiemeli az ítéltábla, hogy a bíróság a felek egymással szembeni teljesítésének kölcsönös vizsgálatára akkor is köteles, ha a felperes a saját marasztalását nem kéri, és az alperes sem terjesztett elő a felperes marasztalására vonatkozó viszontkeresetet, illetve ellenkérelmet.

[93] A felperes kereseti kérelmébe beleértendő az is, hogy a per a marasztalásához vezet, hiszen az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonása körében a fél kérelmének tartalmához, a fél által megjelölt jogkövetkezmény alkalmazásához a bíróság nincs kötve, csak annyiban, hogy nem alkalmazhat olyan jogkövetkezményt, amely ellen valamennyi fél tiltakozik. Utal az ítéltábla a 2/2010. (VI.28) PK vélemény 5/a. pontjának második fordulatában és indokolásában kifejtettekre.

[94] Az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonására irányuló kereset ilyen esetben szükségképpen kiterjedt a tartozó fél marasztalására. A perbeli esetben tehát az elsőfokú bíróságnak a felperest a tartozás és kamatai megfizetésére kellett volna köteleznie, mégpedig attól függetlenül, hogy az alperes terjesztett-e elő ez irányú viszontkeresetet, vagy sem.

[95] Nem megalapozott a felperesnek a fellebbezési ellenkérelmében kifejtett azon álláspontja, hogy a másodfokú eljárásban – a jogorvoslati jog sérelmére figyelemmel – nincs jogi lehetőség az elsőfokú ítéletben meghatározottól eltérő összegű tartozás megállapítására. Ezzel kapcsolatosan az ítéltábla pusztán utal a Pp. 253. § (2) bekezdésének a másodfokú bíróságot az elsőfokú ítélet megváltoztatására feljogosító rendelkezéseire.

[96] Az alperes fellebbezési hivatkozásával szemben az érvénytelenség jogkövetkezményének fentiek szerinti levonása nem sérti az 1/2010 (VI. 28.) PK vélemény 8. pontjában foglaltakat, figyelemmel van a szolgáltatások értékegyensúlyára, illetőleg annak megteremtésére, a döntés eredményeképpen a felek egyike sem gazdagodik jogalap nélkül.

[97] Mindezekre figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezését a per főtárgya tekintetében a Pp. 253. § (2) bekezdés alapján részben megváltoztatta és a Ptk. 237.§ (2) bekezdése szerint az árfolyamkockázatot a fogyasztóra terhelő kikötés tisztességtelenségén alapuló érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződést a megszűnéséig, tehát a felmondás időpontjáig azzal a tartalommal nyilvánította érvényessé, hogy a felperes 180 HUF/CHF árfolyamig terjedően köteles az árfolyamkockázat viselésére, ennek keretében pedig kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 2.444.478 Ft tőkét, továbbá ennek az ÜSZ VIII.2. pontja szerinti, azaz a felek megállapodásának (a jegybanki alapkamat kétszeresének) megfelelő mértékű késedelmi kamatát.

[98] Az induló ügyleti kamat elsőfokú bíróság által megállapított – nem fellebbezett – mértéke a törvényszék jogerős rendelkezése folytán részét képezi az érvényessé nyilvánított szerződési tartalomnak, ezt tehát az ítélet részbeni megváltoztatása nem érinti, csupán a szerződést érvényessé nyilvánító rendelkezés teljes tartalmának átláthatósága, egységessége érdekében került feltüntetésre a másodfokú ítélet rendelkező részében.

[99] Az ítéltábla az alábbiak szerint megalapozottnak ítélte az alperest az előlegezett szakértői díj megfizetésére kötelező elsőfokú ítéleti rendelkezéssel szembeni fellebbezést. Az alperes fellebbezésében helytállóan fejtette ki, hogy az induló ügyleti kamat százalékos mértékének feltüntetésén alapuló érvénytelenségi ok kiküszöbölése, tehát a felek által a szerződésben meghatározott, de írásban fel nem tüntetett ügyleti kamat mértékének meghatározása iránti szakértői bizonyítás igazolta az alperes számításon alapuló tényállítást. A szakértői bizonyítás költsége nem az érvénytelenség jogalapja, hanem az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonása körében, mégpedig az alperes helytállónak bizonyuló tényállításának vitatására irányuló felperesi nyilatkozat következtében merült fel. A szakértői bizonyítással felmerült költség viselésére tehát a felperes köteles.

[100] Az ítéltábla a perköltségviselés körében kiemeli, hogy a Pp. 253. § (3) bekezdése értelmében a másodfokú bíróság a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül határoz a le nem rótt illeték, valamint az állam által előlegezett és meg nem térült költség megfizetéséről.

[101] Az ítéltábla a szakértői díj viselésére irányuló rendelkezés körében fentebb kifejtettekre, a perköltség viseléssel kapcsolatos fenti jogszabályi rendelkezésre, továbbá az ítélet részbeni megváltoztatása folytán megváltozott pernyertességi arányra figyelemmel az elsőfokú ítélet perköltségviselésre irányuló rendelkezéseit részben, az alábbiak szerint változtatta meg.

[102] A szerződés érvénytelensége iránti kereseti kérelem körében a pertárgyérték 5.622.918 Ft (az alperes által nyilvántartott 5.696.699 Ft tartozás és a felperes eredeti kereseti kérelmében levezetett 73.781 Ft tartozás különbözete).

[103] A törzskönyv kiadása iránti kereset pertárgy értéke 600.000 Ft.

[104] A teljes pertárgyérték tehát 6.122.918 Ft.

[105] A kereseti illeték helyes összege 397.400 Ft, melyből a felperes 15.000 Ft-ot lerótt, a hiányzó összeg lerovására az ítéltábla az Itv. 74. § (2) bekezdése alapján a felperest, mint az eljárást kezdeményező felet hívta fel, egyúttal mellőzte az alperest leletezés terhével kereseti illeték megfizetésére kötelező elsőfokú ítéleti rendelkezést.

[106] A felperes pernyertessége 63 %-ban állapítható meg. (A törzskönyv kiadása – 600.000 Ft – mellett 3.252.221 Ft erejéig minősül pernyertesnek az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonása iránti kereseti kérelem tekintetében.)

[107] A Pp. 81. § (1) bekezdése értelmében a pernyertesség-pervesztesség arányára figyelemmel a felperes maga köteles viselni 107.300 Ft kereseti illetéket, ugyanakkor az alperes köteles a felperesnek megfizetni a további 290.100 Ft kereseti illetékből és a 32/2003 (VIII. 22) 3. § (2) bekezdés a) pontja szerinti – az áfát is magában foglaló – 137.100 Ft ügyvédi munkadíjból álló, tehát mindösszesen 427.200 Ft összegű elsőfokú perköltséget.

[108] A fellebbezés pertárgy értéke – szemben az alperes által megjelölttel – nem 1.659.040 Ft, hanem ennek a szakértői díjviseléssel kapcsolatosan fellebbezett 137.400 Ft-tal növelt összege, tehát mindösszesen 1.796.440 Ft. A fellebbezési illeték helyes összege 143.700 Ft, a le nem rótt értékkülönbséget lerovására az ítéltábla az Itv. 74. § (2) bekezdése alapján leletezés terhével hívta fel az alperest.

[109] Az alperes a fellebbezési eljárásban 23 %-ban minősül pernyertesnek (az érvénytelenség jogkövetkezményei körében 275.377 Ft, a szakértői díj tekintetében 137.400 Ft, mindösszesen tehát 412.777 Ft erejéig). A Pp. 81. § (1) bekezdése értelmében a felperes köteles megfizetni az alperes javára 33.000 Ft illetékből álló másodfokú perköltséget, ugyanakkor az alperes ugyanilyen összegű – az áfát is tartalmazó – ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltség megfizetésére lenne köteles a felperes javára. Ezen követelések egymással szembeni beszámítása folytán a feleket egymással szemben másodfokú perköltség-fizetési kötelezettség nem terheli, a fellebbezési eljárásban felmerült költségeiket maguk kötelesek viselni.

[110] A viszontkereseti illeték visszatérítésére irányuló ítéleti rendelkezés a korábban – az alperesnek az ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló kérelmével kapcsolatosan – kifejtetteken alapszik.

Győr, 2021. március 25.

dr. Lezsák József sk.

dr. Maurer Ádám sk.

dr. Molnár Andrea sk.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül:

...